

Robust byggande

Jag skrev tidigare om Beprövat byggande men började fundera på att det finns också en annan nivå på förståndigt byggandet och kom fram till att man borde syssla med **Robust byggande**. Det är alltså inte fråga om att enbart använda material och metoder som är minst 60 år gamla och visat sej vara bra – i motsats till de mögelmaterial och -metoder som använts efter 1960.

Robust byggande innebär att man använder också nya material och metoder men att man ser till att det går lätt att byta ut material och konstruktioner som visar sej vara dåliga. Det här underlättas av att man nuförtiden kan använda billig och bra skruv. Just skruvandet har utvecklats en hel del de senaste åren. Ibland litet för mycket eftersom man måste ha ett halvt dussin olika spetsar i lager för att klara av spårskruv, kryss (med både PH och PZ), torx, fyrkant och andra. Det är inte så dyrt men det är ett elände att se till att man alltid har alla de olika spetsarna med sej.

Om skruv är en viktig del i robust byggande så är lim mer eller mindre förbjudet. Då försvinner alla möjligheter att senare rätta till fel och brister – det är bara att riva och elda upp alltihop. Fogs-kum är på gränsen men borde förbjudas av den orsaken att det är för tätt och kan förorsaka kondens inne i konstruktionerna.

Inte är det något fel på spik heller om man håller sej till hyfsade dimensioner och i all synnerhet låter bli att spika i kors. Då får man nämligen plocka bort virket i små bitar. Jag har rivit så mycket att jag minsann svurit ve och förbannelse över alla korsspikare. Däremot är det lätt att plocka isär konstruktioner där man kommer åt att dra spikarna rakt ut.

De gamla timmermännen byggde hus som kunde plockas ned ganska lätt. På stockhusens tid var det en småsak att plocka ned ett hus och flytta det. Tätningen måste förstås göras om men det

fick man syssla med också vid normalt underhåll av huset.

Fönsterbågar var ihopsatta med trätappar och kunde tas isär bara genom att slå ur tapparna. Sedan kunde man reparera en del eller byta den och sätta ihop igen och fönstret var som nytt. Det går inte med moderna fönster. Den moderna byggtekniken är ytterst slösaktig i den meningen att just ingenting kan återanvändas. Och så blir det stora berg av avfall.

Sedan borde man också använda huvudet då man planerar konstruktionerna. Det är stor skillnad i rivandet (eller egentligen åtskiljandet) om man lämnar spikarna bakom andra konstruktioner eller om man lätt kommer åt dem senare. Så man borde planera huset med tanke på att riva det ...

Ett exempel på hur man inte borde göra finns i Ribackhuset (som jag byggde 1977) där Henrik nu bygger om. Jag slog nämligen betonggolv i övre WC utanför väggskivorna så att nedre ändan på skivan blev bakom betongen. Det var riktigt dumt och nu får man bort skivan bara i små bitar. Felet med byggande är att det rivs för sällan. Den som bygger hinner inte lära sej förrän det är för sent. Det är framtida generationer som får betala för dumheterna.

Därför skulle det vara viktigt att utveckla traditioner för robust byggande. Men kan alltid tänka på att ens eftermäle blir bättre och barn och barnbarn svär mindre över vad gubben gjort ...